

Magyarországnak az erdélyi kérdés magyar szempontból kedvező rendezéséhez, amennyiben Magyarország nem adja föl semlegességét. Állítása szerint nem tudta, mert nem közölték vele az igazságot a magyar városok ellen intézett bombatámadások ügyében sem, holott ezek a bombázások szolgáltattak *casus bellit* Magyarország hadba lépéséhez. Lásd Admiral Nicholas Horthy: *Memoirs*. Robert Speller and Sons, New York, 1957, 190–191. o.

17. A hadiállapot Magyarország és Nagy-Britannia között 1941. december 7-én, Magyarország és Egyesült Államok között öt nappal később, december 12-én lépett életbe. Magyarország háborús részvételét részletesen tárgyalja C. A. Macartney, 2:17–32. o.

18. *Horthy Miklós titkos iratai*, 300–308. o.

19. C. A. Macartney, 2:54–55. o.

20. Ribbentrop 1942. január 6–8-án tett látogatást Budapesten, Ciano január 15–18 között. A legfontosabb látogató azonban valószínűleg Keitel tábornagy volt, aki szakértők társaságában január 20-án tárgyalt Budapesten. A tárgyalásokra Sztójajnak az a Berlinből származó figyelmeztetése nyomta rá a bélyegét, hogy Erdély sorsa attól függ, mit válaszol Magyarország a német kívánságokra. *Uo.*, 67. o.

21. A tervezetet a képviselőház 1941. december 18-án hagyta jóvá, és 1942. június 19-én lépett hatályba mint az 1942. évi VIII. tc. Ennek értelmében a zsidó felekezeti felsőházi tagok elvesztik felsőházi tagságukat, s kimondta azt is, hogy a hitközségi adó fizetése nem lehet kötelező. Vö. még N. Katzburg, *i. m.*, 184–192. o.

22. Majdnem lehetetlenség meghatározni, hogy egészen pontosan hány zsidó menekült volt Magyarországon Hitler hatalomra kerülése után. Kállayhoz közel álló egyes magyar hivatalos személyek 70 000-es létszámot emlegetnek. A budapesti Mentőbizottság (Vaada) szerint azonban 1943 novemberében csak kb. 15 000-en lehetnek. Közülük 6000–8000 Szlovákiából menekült, 1900–2500 Lengyelországból, 300–500 Jugoszláviából, 3000–4000 Németországból és Ausztriából, 500–1000 a Cseh–Morva Protektorátus területéről. *Der Kastner-Bericht*, 45. o. Lásd még a 3. és a 27. fejezetet.

23. Pásztóyt 1945 nyarán letartóztatták a KEOKH-nál és a deportálásokban játszott szerepe miatt. 1946 januárjában azonban a néppügyész ismeretlen okból szabadlábra helyezte. 1948 januárjában újból letartóztatták, a Népbíróság 15 000 ember lemészárlásáért háborús bűnösnek nyilvánította, és kötél általi halálra ítélte. A Népbíróságok Országos Tanácsa az ítéletet helybenhagyta, 1949. augusztus 10-én felakasztották. Lásd Geyer Arthur: „Az első magyarországi deportálás.” In: *Új Élet naptár, 1960–1961*. MIOK, Bp., 1960, 75., 77. és 82. o.

24. *Uo.*, 75–76. o.

25. Siménfalvyt 1945 nyarán tartóztatták le, és a hontalan zsidók deportálásában játszott szerepéért ötévi börtönre ítélték. Geyer, *i. m.*, 82. o.

26. *Magyarország tiszti cím- és névtára*. Magyar Királyi Állami Nyomda, Bp., 1942, 48–49. o. A Vörös Hadsereg előnyomulására való tekintettel 1944. július 1-jén a Kassán, Kolozsvárott, Máramarosszigeten, Nagyváradon és Újvidéken működő irodát bezárták. Lásd a belügyminisztérium 148 734/1944. BM sz. rendeletét a *Budapesti Közlöny* 1944. június 22-i, 139. számában.

27. Kisst 1945-ben letartóztatták, és 46-ban 15 év kényszermunkára ítélték. Lásd Geyer, *i. m.*, 82. o.

28. Keresztes-Fischer Ferenc az angolokhoz húzott, és Horthy körének egyik legmérsékeltabb tagja volt. Belügyminiszterként minden tőle telhetőt elkövetett, hogy a